

Agnieszka Kawalec

Rzeszów

Seminarium historii powszechnej Ksawerego Liskego. Lista studentów i prac seminaryjnych

W artykule przedstawiono nieznane dotąd informacje na temat seminarium historii powszechnej prowadzonego w latach 1871/1872–1891 przez Ksawerego Liskego, profesora Uniwersytetu Lwowskiego. Na podstawie sprawozdań z działalności naukowo-dydaktycznej seminarium, sporządzanych corocznie na polecenie Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego i przesyłanych do Wiednia, opracowano wykaz studentów oraz tytuły wykładów i prac pisemnych przygotowanych pod kierunkiem profesora. Podstawą źródłową niniejszego opracowania są dokumenty zdeponowane w zasobach Archiwum Obwodowego we Lwowie. Na ich podstawie udało się ustalić listę 126 seminarzystów aktywnie uczestniczących w zajęciach (dotąd znanych było 26 osób), tematy 43 wykładów oraz tytuły 286 prac zaliczeniowych opracowanych pod kierunkiem K. Liskego.

Słowa kluczowe: Ksawery Liske, seminarium, historia powszechna, wykaz studentów, tematyka prac

Ksawery Liske (18 X 1838 – 27 II 1891), profesor historii na Uniwersytecie Lwowskim, oprócz wykładów oraz ćwiczeń z paleografii i dyplomatyki prowadził w latach 1871/1872 – 1891 r. seminarium historii powszechnej¹. Zajęcia te cieszyły się ogromną popularnością wśród studentów Wydziału Filozoficznego – głównie historyków i filologów, Wydziału Prawa i Teologicznego². Spotkały się również z uznaniem profesjonalnych historyków z kraju i z zagranicy³.

¹ Szerzej o dydaktycznej działalności K. Liskego w: J. Maternicki, *Historia nowożytna lata 1869–1918* [w:] *Historia na Uniwersytecie Lwowskim*, red. J. Maternicki, J. Pisulińska, L. Zaskilniak, Rzeszów 2016, w druku; tenże, *Epoka Ksawerego Liskego (1871/72 – 1891/92). Dydaktyka i badania* [w:] *Złote lata historiografii polskiej we Lwowie*, Rzeszów 2015, s. 91–124; A. Kawalec, *Lwowskie studium historyczne 1869–1918* [w:] *Historia na Uniwersytecie Lwowskim*, w druku.

² List Omelana Kalitowskiego do Iwana Lewickiego z 11 lipca 1896 r. [w:] Ігор Чорновол, *Робіття Францішка Ксаверія Лиске у спогадах Омеляна Калитовського (матеріали зі „Словника Івана Левицького”)* [w:] *Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.*, red. J. Maternicki, L. Zaskilniak, t. V, Rzeszów 2007, s. 205.

³ B. Dembiński, *Xawery Liske (1838–1891). Wspomnienie pośmiertne*, Kraków 1891, s. 12; W. Zakrzewski, *Xawery Liske 1838–1891. Wspomnienie pośmiertne*, Kraków 1891, s. 4.

Ksawery Liske przywiązywał ogromną wagę do seminarium. Na zajęciach tych kształcił przyszłych nauczycieli historii, archiwistów, bibliotekarzy. Głównym jednak celem historyka było przygotowanie adeptów Klio do samodzielnej pracy naukowej. Był wymagającym profesorem. Cieszyła go współpraca ze zdolną i ambitną młodzieżą, sam mocno angażował się w zajęcia ze studentami, poświęcał im wiele czasu. Przez lata wypracował sobie metodę pracy z młodzieżą, wykorzystując własne doświadczenia zdobyte na studiach we Wrocławiu, Berlinie i Lipsku. Szczególnie wiele uwagi poświęcał kwestiom warsztatowym w badaniach historycznych, studiom analitycznym – rzetelnym i samodzielnym⁴.

Grupy seminaryjne były dość liczne. Według S. Starzyńskiego mieściły się w przedziale od 13 do 34 osób w semestrze⁵. Same liczby nie dają jednak wyobrażenia o specyfice zajęć. Nie znamy nazwisk seminarzystów, nie wiemy, jak długo poszczególne osoby uczęszczały na seminarium, nie znamy podejmowanej problematyki, intensywności i nakładu pracy seminarzystów. Na podstawie dotychczasowych badań, głównie w oparciu o wspomnienia i korespondencję⁶, udało się zrekonstruować listę 26 wychowanków K. Liskego⁷. Są to niewątpliwie czołowe nazwiska nauki, kultury i oświaty w Galicji, ale reprezentujące zaledwie niewielką część absolwentów, którzy wyszli „spod ręki” Mistrza.

Źródłem poszerzającym dotychczasową wiedzę w tym zakresie są sprawozdania z działalności naukowo-dydaktycznej seminarium, które zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego każdy kierownik seminarium, a więc i Ksawery Liske, zobowiązany był pod koniec roku akademickiego przesłać do Wiednia. Stanowiły one podstawę do wypłaty do-

⁴ J. Maternicki, *Mistrzowie dydaktyki uniwersyteckiej* [w:] *Współczesna edukacja historyczna. Doświadczenia. Oczekiwania*, red. J. Budzińska i J. Strykowska, Poznań 2015, s. 22–23; A. Kawalec, *Seminaria historyczne na Uniwersytecie Lwowskim – podstawy prawne i organizacja (1852–1918)* [w:] *Історія та історіки у Львівському університеті: традиції та сучасність (до 75-ліття створення Історичного факультету)*, за редакцією Л. Зашкілляка та П. Серженги, Львів 2015, s. 342–353; też, *Lwowskie studium historyczne...*, w druku.

⁵ S. Starzyński, *Historia Uniwersytetu Lwowskiego*, Lwów 1894, cz. 2, s. 382–383.

⁶ O. Balzer, W. Zakrzewski, L. Finkel, L. Ćwikliński, H. Sawczyński, Z Horodyński, *Ksawery Liske. Zarys biograficzny*, „Kwartalnik Historyczny” 1891, s. 465–539; List Omelana Kalitowskiego do Iwana Lewickiego z 11 lipca 1896 r., s. 204–210.

⁷ A. Knot, *Ksawery Liske, pseud. Poznańczyk, (1838–1891)* [w:] *PSB*, t. XVII, 1972, s. 462–465; V. Julkowska, *Ksawery Liske (1838–1891)* [w:] *Złota księga historiografii lwowskiej XIX i XX w.*, red. J. Maternicki, przy współpracy L. Zaskilniaka, Rzeszów 2007, s. 197–198; J. Maternicki, *Polskie szkoły historyczne we Lwowie w XIX w.* [w:] *Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w.*, red. J. Maternicki, L. Zaskilniak, t. III, Rzeszów 2005, s. 40–41; tenże, *Mistrzowie dydaktyki uniwersyteckiej...*, s. 23.

tacji na działalność seminarium, renumeracji dla profesora oraz przyznania stypendiów rekomendowanym przez niego studentom⁸.

Sprawozdania z działalności seminarium historycznych znajdują się w zasobach Archiwum Obwodowego we Lwowie⁹. Obejmują lata 1871/1872–1908/1909. Na ten zbiór składają się rękopiśmienne raporty w języku niemieckim sporządzone przez Izzydora Szaraniewicza (za lata 1871/1872–1899/1899) i Ludwika Finkla (1899/1900–1905/1906), kierowników seminarium historii austriackiej, oraz przez Ksawerego Liskego (1871/1872–1889/1890), Tadeusza Wojciechowskiego (20 III 1891, 28 VII 1891) i Bronisława Dembińskiego (1891/1892–1905/1906), kierowników seminarium historii powszechnej¹⁰.

Cały zbiór zawiera 239 kart zapisanych obustronnie. Autorka skupiła się tylko na sprawozdaniach Ksawerego Liskego, które obejmują od 2 do 4 stron formatu A4 każde. Oprócz raportów rocznych, podsumowujących pracę seminarium za cały rok akademicki, znajdują się w zbiorze krótkie, często półstronicowe sprawozdania z semestru zimowego, które obok ogólnej charakterystyki zajęć zawierają listę studentów rekomendowanych do stypendium.

Materiał dokumentujący dwudziestoletnią pracę seminarium K. Liskego zachował się niemal w całości. Na dziewiętnaście sprawozdań rocznych brakuje w zbiorze tylko jednego, za rok akademicki 1874/1875. Dostępne jest jedynie sprawozdanie z pierwszego półrocza, dość ogólne. Liske wspomina w nim, że spośród 31 seminarzystów 7 oddało prace pisemne (bez podania nazwisk i tytułów prac) oraz wymienia z imienia i nazwiska 6 studentów, którzy zasłużyli na stypendium. Dwudziesty rok funkcjonowania seminarium okazał się ostatnim w karierze historyka. Ksawery Liske prowadził zajęcia w semestrze zimowym r. ak. 1890/1891 niemal do ostatnich dni swego życia (umarł 27 II 1891 r.). Sprawozdanie z działalności seminarium przygotował już Tadeusz Wojciechowski, wyznaczony przez Radę Wydziału Filozoficznego na tymczasowego kierownika seminarium historii powszechnej. Raport był jednak ogólnikowy, bez wyszczególnionych nazwisk studentów i tematów prac.

---

⁸ A. Kawalec, *Seminaria historyczne na Uniwersytecie Lwowskim...*, w druku; też, *Lwowskie studium historyczne...*, w druku.

⁹ ДАЛЮ, Ф. 26: Львовский Королевский Университет им. Франца I (1850–1918), оп. 12: Ректорат 1850–1899, спр. 466: Переписка с Министерством вероисповеданий и просвещения и Намиестничеством во Львowie об ассигновании средств на ведение исторических семинаров, отчёты об их работе и другие материалы по этим вопросам; 21 июля 1872 – 6 декабря 1909, к. 239 (dalej: F. 26, op. 12, spр. 466).

¹⁰ Szczegółowo na temat zawartości całego Zespołu w: A. Kawalec, *Seminarium historii powszechnej Ksawerego Liskego* [w:] *Historiografia i edukacja historyczna. Ciągłość i zmiana (XVIII–XXI w.)*. *Studia ofiarowane Profesorowi Jerzemu Maternickiemu*, red. M. Hoszowska, J. Pisulińska, P. Sierżęga, Rzeszów 2016 (w druku).

Na podstawie tych materiałów ustalono nazwiska seminarzystów, które uporządkowano alfabetycznie w kolejnych latach oraz sporządzono listę wykładów i prac zaliczeniowych przygotowanych pod kierunkiem K. Liskego.

Sprawozdania Liskego do Ministerstwa sporządzone były w określonym porządku: na wstępie historyk podawał rok akademicki, wymieniał liczbę studentów w poszczególnych semestrach (od 13 a 34 osób) z uwzględnieniem wydziałów, do których studenci byli przypisani. Następnie podawał ogólną charakterystykę zajęć, liczbę godzin przeznaczonych na poszczególne zadania, metody i cel pracy. Dalej relacjonował dokonania poszczególnych studentów. Wymieniał ich nazwiska oraz tematy wykładów przygotowanych w formie pisemnej i wygłoszonych na seminarium. Najwięcej miejsca w sprawozdaniach zajmowała jednak charakterystyka prac seminaryjnych. Liske wymieniał nazwisko studenta, czasami określał jego status (członek zwyczajny lub nadzwyczajny seminarium)¹¹, podawał tytuł pracy pisemnej, jej krótką recenzję, a także ocenę samego studenta. W przypadku najlepszych prac profesor informował, że są one przeznaczone do druku, czasami podawał tytuł wydawnictwa. Sporadycznie zaznaczał również, która z prac, jako załącznik do sprawozdania, zostaje wysłana do Wiednia. W ostatniej części sprawozdania profesor podawał nazwiska seminarzystów, których rekomendował do stypendium, a jego wysokość uzależniał od zaangażowania, sumienności i talentu studenta. Na podstawie samych sprawozdań nie jesteśmy w stanie poznać wszystkich seminarzystów Liskego. Tylko w pierwszym roku działalności seminarium (1871/1872) profesor wymienił wszystkich uczestników zajęć, łącznie 27 osób, z tego 11 osób nie przygotowało żadnej pracy pisemnej. W kolejnych latach profesor wymieniał w sprawozdaniach wyłącznie tych studentów, którzy przedstawili pracę seminaryjną lub wygłosili wykład (wcześniej przygotowany na piśmie).

Na tej podstawie można stwierdzić, że na seminarium K. Liskego uczęszczało przynajmniej 126 osób czynnie uczestniczących w zajęciach. Niektórzy seminarzyści chodzili zaledwie przez jeden semestr (było ich niewiele), najczęściej jednak studiowali pod kierunkiem profesora dwa lub trzy lata. Znaleźli się i tacy, którzy uczęszczali na seminarium nawet po ukończeniu studiów. W sprawozdaniach z działalności seminarium Ksawery Liske wymienił 43 wykłady oraz 286 prac pisemnych przygotowanych pod jego kierunkiem. Wiadomo jednak, że powstało ich znacznie więcej, historyk nie wszystkie uwzględnił w raportach. Nie podawał np. prac drobnych o charakterze „wprawk”, prac nieudanych, bardzo słabych.

---

¹¹ Szerzej o zajęciach seminaryjnych: A. Kawalec, *Lwowskie studium historyczne...*, w druku.

Zakres tematyczny prac seminaryjnych był bardzo różnorodny. Profesor kładł szczególny nacisk na sprawy warsztatowe (odczytywanie dokumentów, analiza, krytyka, edycja źródeł). Stąd wiele prac ma charakter źródłoznawczy. Często spotykamy teksty sprawozdawcze: recenzje i omówienia wydawnictw źródłowych, rozpraw naukowych lub monografii, najczęściej świeżo opublikowanych. Dość liczną grupę reprezentują rozprawy z zakresu średniowiecza i czasów nowożytnych. Z historii najnowszej jest ich najmniej. Mocno reprezentowana jest również historia historiografii¹².

**Wykaz studentów i ich prac w ramach seminarium historii powszechnej
Ksawerego Liskego**

Imię nazwisko	Tematy prac zaliczeniowych
Rok akademicki, liczba studentów: 1871/1872, sem. zimowy (17 studentów); sem. letni (25 studentów)	
Kasper But ¹	Brak pracy pisemnej
Michał Chyliński	<i>O Script. rer. italicar.</i> [<i>Rerum Italicarum Scriptores</i>], wyd. [Ludovico Antonio] Muratori, [Mediolan, 1723–1751]
	Węgiersko-polskie kroniki wydrukowane w Mon. Histor. Polon. [Monumenta Poloniae Historica]
Adam Doboszyński	<i>O Monumenta Germaniae Historica</i> , wyd. [Georg Heinrich] Pertz w latach 1826–1874
Józef Drzewicki	Bezkrólewie po śmierci Stefana Batorego i wybór jego następcy
Adolf Gawalewicz	Rządy na Rusi Władysława Opolczyka
Kazimierz Górski	<i>O Script. Rer. Gallicar.</i> [<i>Rerum Gallicarum et Francicarum Scriptores</i>], [wielotomowe wydawnictwo źródłowe zapoczątkowane przez Martina Bouqueta, t. 1 wyd. Paryż 1738; wznowienie tej serii zaczęło wychodzić w 1869]
Kazimierz Grünberg	O polskich kodeksach dyplomatycznych
	Wybór Władysława Jagiellończyka na króla Węgier
Kapłon ¹	Brak pracy pisemnej
J. Kwaśniak ¹	Brak pracy pisemnej
Wł. Lech ¹	Brak pracy pisemnej
Bolesław Mańkowski	O kolekcjach polskich kronik
Roman Maurer	<i>O Script. Rer. Britannicarum</i> [<i>Rerum Britannicarum Medii Aevi Scriptores</i>]; [wielotomowe wydawnictwo źródłowe wydawane w latach 1858–1911]
	Analiza krytyczna bitwy pod Warną
Leon Męciński	Czy historia mówiąca, że Bolesław Chrobry uderzył mieczem Szczerbcem w Złotą Bramę w Kijowie, jest mitem czy faktem historycznym i jakie to ma znaczenie?

¹² Szerzej specyfikę zajęć K. Liskego, jego metody pracy, tematykę podejmowanych przez wychowanków zagadnień omówiłam w tekście: *Seminarium historii powszechnej Ksawerego Liskego...*, w druku.

Roman Mierzwiński	Referat na temat podstawowych źródeł Bitwa pod Wiedniem 12 IX 1683
Roman Moskwa	Spotkanie w Łucku w 1429 r.
Kazimierz Okaz ¹	Brak pracy pisemnej
W. Pasławski ¹	Brak pracy pisemnej
El. Piskawec ¹	Brak pracy pisemnej
Antoni Prochaska	Acta Sanctorum [zbiór żywotów świętych] Czy historia mówiąca, że Bolesław Chrobry uderzył mieczem Szczerbcem w Złotą Bramę w Kijowie, jest mitem czy faktem historycznym i jakie to ma znaczenie?
Leon Rudnicki	Analiza krytyczna monitu [tj. pisma nakazującego złożenie przysięgi królowi polskiemu Zygmuntovi I] cesarza Karola V do wielkiego mistrza zakonu niemieckiego, drukowanego w: Acta Tomicianiana, t. V, s. 275
Aleksander Semkowicz	Analiza krytyczna autentyczności dokumentu z roku 1105, wydrukowanego w Monumenta Poloniae Historica [Augusta] Bielowskiego na stronie 516. [Nadania Bolesławów Chrobrego i Krzywoustego, przez Idziego, legata papieskiego potwierdzone, MPH, t. I, Lwów 1864, s. 516]
Aleksander Skórski	Krytyczne przedstawienie, opisanie i umiejscowienie źródeł, które odnoszą się do stosunku biskupa Stanisława z Krakowa i do Bolesława [II Szczodrego]
Władysław Srokowski	Brak danych
Alojzy Thürmann	Acta Tomicianiana [Wielotomowy zbiór dokumentów z okresu panowania Zygmunta I i Zygmunta II Augusta, zebrany przez Stanisława Górskiego, edycja z inicjatywy Tytusa Działyńskiego wydawana w Bibliotece Kórnickiej od 1852]
Al. Truszkowski ¹	Brak pracy pisemnej
Władysław Węgrzyński ¹	Brak pracy pisemnej
Apolinary Wiśniowski ¹	Brak pracy pisemnej
Rok akademicki, liczba studentów: 1872/1873, sem. zimowy (33 studentów), sem. letni (27 studentów)	
Michał Chyliński	Analiza krytyczna hipotezy Augusta Bielowskiego czy istniał jeden Halicz, czy dwa
Bolesław Czerwiński	Domniemane autorstwo [Stanisława] Orzechowskiego <i>Conciones in maximo conventu</i> [<i>Conciones in maximo totius regni Poloniae conventu apud Leopolim habitae</i>]
Adam Doboszyński	Najazd tatarski w 1241 r.
Kazimierz Górski	Analiza krytyczna najstarszego przywileju Benedyktynów z klasztoru w Mogielnicy Kiedy odbyły się zaręczyny córki Władysława Opolczyka z księciem Wiguntem Aleksandrem [brat Jagiełły] i jakie miały znaczenie
Bolesław Mańkowski	Powstanie ludowe w czasie Mieszka II

Roman Mierzwiński	Życiorys Brunona Bonifacego z Kwerfurtu [arcybiskupa i męczennika, apostoła Rusi i Prus]
Roman Maurer	Wartość historyczna wydanej przez Jakuba Caro Liber Cancellariae Stanislai Ciołek [Wien 1871]
Karol Rawer	Założenie arcybiskupstwa w Gnieźnie
Rok akademicki, liczba studentów: 1873/1874, sem. zimowy (34 studentów), sem. letni (28 studentów)	
dr [Stanisław] Kubiszta ²	Brak danych
Józef Drzewicki ²	Brak danych
Aleksander Semkowicz ²	Brak danych
<i>Wykłady</i>	
Michał Chyliński	Wprowadzenie do historii najnowszej
Bolesław Mańkowski	Historia Fenicji
Roman Maurer	Wprowadzenie do historii (źródła, badania krytyczne)
Antoni Prochaska	Początek wojen perskich
<i>Prace pisemne</i>	
Wszyscy słuchacze ³	Porównanie kroniki Wawrzyńca Blumenau [<i>Dzieje krajów Europy przez Wawrzyńca z Magdeburga spisane</i>] i kroniki Długosza [<i>Roczniki, czyli kroniki słynnego Królestwa Polskiego</i> Jana Długosza]
Karol Bawer	Zjazd gnieźnieński cesarza Ottona III i Bolesława Chrobrego
Mieczysław Błazowski	Annales Silesiaci compilati
Kasper But	Dokument [względnie akt] dotyczący zrzeczenia się Pomorza [Gdańskiego] przez Kazimierza Wielkiego [czyli traktat kaliski z 1343 r.]
Michał Chyliński	Działalność polityczna [Hugona] Kołłątaja
Kazimierz Górski	Kazimierz Sprawiedliwy wobec Rusinów
Kazimierz Grünberg	Wyprawy Bolesław Chrobrego na Ruś
Walerian Heck	Założenie arcybiskupstwa łacińskiego w Haliczu
Emil Kalitowski	Sprawozdanie z H. Zeissberga, Jan z Komorowa [<i>Johannis de Komorowo tractatus cronice fratrum minorum obseruancie a tempore constantiensis concilii et specialiter de prouincia Polonie</i> herausgegeben von Heinrich Zeissberg, w. 8, str. 126, Wiedeń 1873]
Stanisław Lukas	Ustanowienie diecezji krakowskiej
	Ustanowienie diecezji lubuskiej
Roman Maurer	Itinerarium króla Władysława Jagiełły
Antoni Prochaska	Zjazd monarchów w Lucku w 1429 r.
Antoni Schumacher	O przebiegu procesu Hermokopidów
Władysław Srokowski	O podboju Połocka
Marceli Turkawski	W jakim stopniu narracja Herodota o Egipcie zgodna jest z nowymi badaniami i odkryciami?
Michał Wagilewicz	Bitwa na Psim Polu
Rok akademicki, liczba studentów: 1874/1875, sem. zimowy (31 studentów) ⁴	
<i>Wykłady</i>	
Brak danych ⁵	Brak danych

<i>Prace pisemne</i>	
Mieczysław Błażowski ⁶	Brak danych
Michał Chyliński ⁶	Brak danych
Kazimierz Górski ⁶	Brak danych
Kazimierz Grünberg ⁶	Brak danych
Roman Maurer ⁶	Brak danych
Antoni Prochaska ⁶	Brak danych
Rok akademicki, liczba studentów: 1875/1876, sem. zimowy (25 studentów), sem. letni (20 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Karol Bawer	Spór papieża Grzegorza VII z cesarzem Henrykiem IV
Emil Kalitowski	Stosunki wewnętrzne u pierwotnych Germanów [może: Pragermanów]
Antoni Lorkiewicz	Wprowadzenie do wojen punickich
<i>Prace pisemne</i>	
Karol Bawer	Polityczne znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego – spotkania Ottona III i Bolesława Chrobrego
Klemens Dzieduszycki	Niektóre uwagi nad dziełem pod tytułem „Acta Sanctorum” [wielotomowe wydawnictwo zawierające zbiór żywotów świętych, rozpoczęte w Antwerpii w roku 1643 z inicjatywy belgijskiego jezuita Jana Bollandy]
	Badanie tradycji szczerbca Bolesława Chrobrego i Złotych Wrót kijowskich
Bronisław Gorczak	Monumenta Poloniae et Lithuaniae edita ab August[ino] Theiner [Monumenta Poloniae et Lithuaniae – wydawnictwo wielotomowe Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae [...] ex tabulariis Vaticanis deprompta, wyd. A. Theiner, t. I–IV, Rzym 1860–1864]
Ks. Tadeusz Gromnicki	O założeniu biskupstwa płockiego
Emil Kalitowski	Krytyczna ocena J. M. Brutusa <i>Ungaricarum Rerum libri XII</i>
Saturnin Kwiatkowski	Muratori Rerum Italicarum Scriptorum [Rerum Italicarum Scriptorum ab anno aerae christianae quingentesimo ad millesimumquingentesimum [sic! – na stronie tytułowej], ed. Ludovicus Antonius Muratorius, t. I nn. Mediolani 1723 nn.]
Antoni Lorkiewicz	Autentyczność dokumentu Władysława Jagiełły wydanego w 1410 r. dla Gdańska
Stanisław Lukas	Scriptores Rerum Britannicarum
	Monografia Erazma Ciołka
Stanisław Majerski	O dokumencie, w którym Karol V wzywa Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżaków do złożenia przysięgi Zygmunтови I królowi Polski [pisemne wezwanie zakonu krzyżackiego]
Mikołaj Mathiasz	Początki rodziny Herburt
Marceli Turkawski	Spytko z Melsztyna
Franciszek Zych	Scriptores Rerum Prussicarum [Die Geschichtsquellen, wyd. Theodor Hirsch, Max Töppen, Ernst Strehlke, t. 1–5, Leipzig 1860–1874]
	Scriptores Rerum Silesiacarum [Scriptores rerum silesiacarum oder Sammlung Schlesischer Geschichtschreiber, wyd. Gustav Adolf Stenzel, Breslau 1835–1874, t. 1–9 [całość t. 1–17, 1835–1902]

	Analiza krytyczna kwestii spornych dotyczących starszych kronik z Oliwy
Rok akademicki, liczba studentów: 1876/1877, sem. zimowy (20 studentów), sem. letni (18 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Bohdan Mardyrosiewicz	Pierwsza wojna punicka
Mikołaj Mathiasz	Wyprawy krzyżowe
<i>Prace pisemne</i>	
Bronisław Czarnik	Charakterystyka pamiętników Erazma Otwinowskiego
Klemens Dzieduszycy	Monografia Jana Herburtu z Fulsztynu
Bronisław Gorczak	Krytyczne ustalenie przemówienia króla Jana Kazimierza z 1661 r.
Emil Kalitowski	Ogólne ustalenia o J. M. Brutus <i>Ungaricarum Rerum libri XII</i> Opracowanie krytyczne i wydanie „Annales Johannis de Targowisko” z XV w. – [<i>Rocznik Jana z Targowiska 1386–1461</i> , oprac. E. Kalitowski, MPH, t. III, Lwów 1878, s. 232–240]
Antoni Lorkiewicz	Opracowanie krytyczne: Akta godne uwagi z XV-wiecznych rękopiśmiennych kronik na podstawie III tomu MPH [<i>Zdarzenia godne pamięci 966–1516</i> , oprac. Antoni Lorkiewicz, MPH, t. III, Lwów 1878, s. 296–313]
Stanisław Lukas	Przegląd krytyczny nowo wydanego IX tomu dzieła Acta Tomiciana Opracowanie i krytyczna edycja kroniki z początku XVI wieku <i>Commemorations Bochnenses</i> w III tomie <i>Monumenta Poloniae Historica</i> [<i>Spominki bocheńskie 1423–1447</i> , oprac. S. Lukas, MPH, t. III, Lwów 1878, s. 243–245] [Maciej] Miechowita i [Bernard] Wapowski o przygotowaniu do wyprawy moldawskiej w 1497 r.
Stanisław Majerski	Porównanie wersji [Jana] Długosza z dokumentem umieszczonym w „Historji literatury polskiej” [Michała] Wiszniewskiego, t. V, Kraków 1843, 352–358 [List zjazdu piotrkowskiego do Władysława Warneńskiego] Zajęcie wyspy Alsen w 1658 roku
Władysław Menda	Bitwa pod Trzemeszną w tradycji historycznej – ujęcie krytyczne
Naftali Sobel	Bitwa pod Warną
Franciszek Zych	O najstarszych pruskich dokumentach
Rok akademicki, liczba studentów: 1877/1878, sem. zimowy (20 studentów), sem. letni (19 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Bohdan Mardyrosiewicz	Wojny husyckie Wojna północna
Stanisław Majerski	Wyprawy krzyżowe
<i>Prace pisemne</i>	
Henryk Biegeleisen	Rozwój roczników w polskim średniowieczu aż do [Jana] Długosza Krytyczna ocena i edycja pamiętników [Jana Chryzostoma] Paska

Bronisław Czarnik	Autor „Conciones in maximo totius regni Poloniae conventu apud Leopolim de republica habitae” [Stanisław Górski, <i>Conciones in maximo totius regni Poloniae conventu apud Leopolim de republica habitae</i> , A.D. MDXXXVII / wydał Wojciech Kętrzyński [w:] Archiwum Komisji Historycznej (Akademii Umiejętności, t. I: <i>Scriptores rerum Polonicarum</i> tomus IV]
Klemens Dzieduszycki	Przegląd polskich kodeksów dyplomatycznych Itinerarium Króla Kazimierza Wielkiego 1333–1370
Ludwik Finkel	Rozwój historiografii polskiej od śmierci Długosza do roku 1572
Bronisław Gorczak	Ocena pamiętników Stefana Wydzgi z okresu wojen szwedzkich [<i>Historia abo Opisanie wielu poważniejszych rzeczy, które się działy podczas wojny szwedzkiej w Krolestwie Polskim od... 1655 aż do roku 1660</i> , brak miejsca wydania (wyd. 1662–1665); wyd. następne pt. <i>J. S. Wydzga i jego pamiętnik...</i> , wyd. K.W. Wójcicki, Warszawa 1852; wyd. (z rękopisu) K.W. Wójcicki <i>Biblioteka starożytna pisarzy polskich</i> , t. 5, Warszawa 1854, s. 151–208; rękopis znajdował się w Bibliotece św. Genowefy w Paryżu; zob. A. Przedziecki <i>Wiadomość bibliograficzna o rękopismach zawierających w sobie rzeczy polskie</i> , Warszawa 1850, s. 153]
F. Kostrzewski	O zawartości i metodzie nowo opublikowanego „Codicis epistolarii saeculi XV [decimi quinti pars posterior ab anno 1444 ad annum 1492] cura Josephi Szujski, Kraków 1876” Rok śmierci Thietmara z Merseburga
Saturmin Kwiatkowski	Fundacja klasztoru benedyktynów na Świętym Krzyżu Długosz i jego dzieło historyczne wobec współczesnej krytyki
Witold Lewicki	Rozwój polskiej historiografii w czasie panowania Zygmunta III
Antoni Lorkiewicz	Historia najstarszej pieśni „Boga Rodzica” w ujęciu krytycznym
Stanisław Majerski	Zajęcie wyspy Alsen w 1658 r.
Bohdan Mardyrosiewicz	O polityce margrabiego brandenburskiego Fryderyka Hohenzollerna [Fryderyk I Hohenzollern margrabia brandenburski zm. w 1440 r. – narzeczony córki Władysława Jagiełły – Jadwigi] wobec cesarza Zygmunta [Luksemburskiego, zm. w 1437 r.] Maksymilian I wobec Prus i Polski 1512–1515
Władysław Menda	Krytyczna ocena <i>Pamiętnika</i> [Jana] Władysława Poczebuda Odlanickiego [1640–1684], [wyd. hr. Leon Potocki, objaśnieniami uzupełnił Józef Ignacy Kraszewski, Warszawa 1877]
Naftali Sobel	Hans von Schweinichen i Eryk Lassota i ich pamiętniki jako źródło do historii z lat 1587–1589
Kornel Zakliński	Kroniki ruskie w zbiorach petersburskich
Franciszek Zych	Opat Henryk z Würzburga, arcybiskup polski [gnieźnieński]. [Heinrich von Würzburg lub Henryk z Würzburga, znany też (błędnie) jako Henryk z Würzburga (zm. po 1092?)]
Rok akademicki, liczba studentów: 1878/1879, sem. zimowy i letni (27 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Henryk Biegeleisen	Perykles

Bohdan Mardyrosiewicz	Dyktator Sulla [Lucius Cornelius Sulla zwany Felix (ur. 138 p.n.e. – zm. 78 p.n.e.) – rzymski polityk, dowódca i dyktator]
Franciszek Zych	Czasy Karola IV
	Wprowadzenie do lektury Tacyty
<i>Prace pisemne</i>	
Henryk Biegeleisen	Opracowanie krytyczne wyprawy duńskiej z lat 1658–1859 w świetle pamiętników [Jana Chryzostoma] Paska
Oswald Balzer	O zależnościach między relacjami ogłoszonymi przez [Anthony] Gindely o bitwie pod Białą Górą [Anthony Gindely, <i>Monumenta Historiae bohemica – Stare wspomnienia z historii Czech</i> , wyd. 1865]
Ferdynand Bostel	Zabójstwo posłów [francuskich] w Rastatt [28 IV 1799 r.]
Bronisław Czarnik	Krytyczna ocena kroniki Łukasza Górnickiego 1538–1572
Leon Dolnicki	Poglądy [Denisa] Zubrzyckiego na stosunki między [Janem] Długoszem a Jankiem z Czarnkowa
Ludwik Finkel	Poselstwa biskupa Jana Dantyszka, z których niektórzy uczą się dziś języka hiszpańskiego i niemieckiego
Bronisław Gorczak	Austria i Polska w latach 1515–1523
R.B. Gutkowski	Jak stoi państwo starożytnego Rzymu według [Theodora] Mommsena wobec zmian przeniesionych [implantowanych] do rządów monarchicznych? [Theodor Mommsen, <i>Historia Rzymu (Römische Geschichte)</i> , tomy 1–3 wydano w latach 1854–1856; tom 5 wydano w roku 1885; tom 4 (czasy cesarstwa) nie został wydany]
Włodzimierz Kocowski	Monumenta Hungariae Historica – zawartość materiałów i charakter publikacji
Saturnin Kwiatkowski	Itinerarium Władysława II króla Polski i Węgier 1434–1444
Edward Lilien	Spór o [autentyczność kroniki] Dino Compagni [ur. ok. 1255, zm. 1324 r. – włoski pisarz historyczny, polityk, kupiec, jeden z najważniejszych XIV-wiecznych włoskich kronikarzy, autor kroniki <i>Cronaca delle cose occorrenti ai tempi suoi</i>]
M. Lityński	Spór [Heinricha von] Sybela z [Hermannem] Hüfferem
Bohdan Mardyrosiewicz	Walka o koronę węgierską po śmierci Macieja Korwina
Władysław Menda	Krytyczna ocena charakterystyki księcia Janusza Radziwiłła podanej przez [Wawrzyńca Jana] Rudawskiego [Wawrzyniec Jan Rudawski, <i>Historia polska od śmierci Władysława IV aż do pokoju oliwskiego, czyli dzieje panowania Jana Kazimierza od 1648 do 1660 r. przez szlachcica polskiego, kanonika katedry ołomunieckiej i radcy Jego Cesarskiej Mości Arcyksięcia austriackiego Leopolda Wilhelma</i> , przekł. i oprac. W. Spasowicz, t. I–II, Petersburg–Mohylew 1855]
Teodor Nacher	Rozwój polskiej historiografii od śmierci Zygmunta Augusta do Zygmunta III
Emil Pelikan	Spór [Heinricha von] Sybela z Hermannem [Baumgartenem] o politykę Leopolda II
J. Tenner	Poglądy [Johanna Gustava] Droysena na Aleksandra Wielkiego
Kornel Zakliński	Ruscy kronikarze XVII stulecia

Rok akademicki, liczba studentów: 1879/1880, sem. zimowy (28 studentów), sem. letni (21 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Saturnin Kwiatkowski	Ustrój Solona
	Polityka zewnętrzna Alfreda Wielkiego z Anglii [ur. ok. 849, zm. 899]
<i>Prace pisemne</i>	
Oswald Balzer	Udział Polski w wojnie trzydziestoletniej do bitwy pod Białą Górą
Henryk Biegeleisen	Krytyczne opracowanie Pamiętnika Jana [Chryzostoma] Paska, w okresie 1661–1666
	Krytyczna ocena litewskiej wyprawy przedstawionej przez [Jana Chryzostoma] Paska [w świetle jego pamiętników]
Bronisław Czarnik	Analiza krytyczna dwóch pierwszych ksiąg <i>Annales [Polonici]</i> Stanisława Orzechowskiego
Ludwik Finkel	Krytyczna ocena kroniki Marcina Kromera za okres 1480–1506
Bronisław Gorczak	Stosunek domu habsburskiego do Polski w latach 1524–1526
Edward Lilien	Spór o [autentyczność kroniki] Dino Compagni
Bohdan Mardyrosiewicz	Stanowisko cesarza Maksymiliana I wobec Polski w sprawie zakonu krzyżackiego (1498–1501)
Władysław Menda	Kronika [Wawrzyńca Jana] Rudawskiego jako źródło do historii interregnum po śmierci Władysława IV
Emil Pelikan	Kwestie sporne dotyczące małżeństwa Jadwigi z Polski [Andegawenńskiej] z Wilhelmem z Austrii
Stefan Ramult	Czy <i>Scriptores Rerum Prussicarum</i> i <i>Monumenta Poloniae Historica</i> zawierają źródła pomorskie?
Tadeusz Rybicki	Rozwój polskiej historiografii w czasach króla Augusta III
Julian Stefanowicz	Czy autentyczny jest dokument z datą 8 VII 1343 wydrukowany w Kodeksie dyplomatycznym Polski, tom II, wyd. [Antoni] Muczkowski, s. 269
Korneliusz Zakliński	O przyczynach i początku powstania Bohdana Chmielnickiego na podstawie <i>Historii belli Cosacco – Polonici</i> Samuela Gronskiego [Grądzki], [<i>Historia wojny kozacko-polskiej</i> , powst. ok. 1672, wyd. K. Koppi, Peszt 1789]
Seweryn Zarzycki	Rozwój polskiej historiografii w czasach króla Władysława IV
Rok akademicki, liczba studentów: 1880/1881, sem. zimowy (30 studentów), sem. letni (21 studentów)	
<i>Wykład</i>	
Oswald Balzer	Czasy Justyniana [I Wielkiego]
<i>Prace pisemne</i>	
Oswald Balzer	Geneza Trybunału Koronnego, t. I. Sądownictwo polskie ostatniej instancji za panowania Zygmunta I i Zygmunta Augusta
Bazyli Bilecki	O dyplomach czeskich wydanych w Petersburgu przez Poniatowskiego i ich związek z historią
Bronisław Czarnik	Krytyczna ocena <i>Annales</i> Stanisława Orzechowskiego [kontynuacja]
Ludwik Finkel	Stosunek [Marcina] Kromera do [Jana] Długosza
Kazimierz Howiński	O rozwoju annałów polskich

Włodzimierz Kocowski	Rządy Władysława Opolskiego na Rusi
Saturnin Kwiatkowski	Kancelaria króla Polski i Węgier Władysława Warneńczyka
Jan Matijów	Lokacje Kazimierza Wielkiego na Rusi
Władysław Menda	Krytyczna ocena Historii Rudawskiego od śmierci Władysława IV do bitwy pod Beresteczkiem (28 VI – 10 VII 1651)
Teodor Nacher	Opis Gdańska przed konfliktem [z Rzeczpospolitą] w r. 1576/1577 w świetle [Reinholda] Heidensteina i [Marcina] Bielskiego
Kornel Zakliński	Krytyczna ocena „De bello cosacco” Samuela Grądzkiego, część II od początku 1648 do wyboru Jana Kazimierza [<i>Historia belli cosacco-polonici</i> , powst. ok. 1672, wyd. K. Koppi, Peszt 1789]
Rok akademicki, liczba studentów: 1881/1882, sem. zimowy (24 studentów), sem. letni (23 studentów) ⁷	
<i>Wykłady</i>	
Brak danych ⁸	Brak danych
<i>Prace pisemne</i>	
Bazyli Bilecki	Fundacja archidiecezji halickiej i przeniesienie jej do Lwowa
Ludwik Finkel	Poselstwo Mikołaja Schönberga na Węgry i do Polski w 1518 r.
Włodzimierz Kocowski	Władysław Opolczyk, część I: 1355–1372
Kazimierz Howiński	<i>O Liber beneficiorum</i> Jana Łaskiego
Jan Matijów	Rządy Kazimierza Wielkiego na Rusi, część 2: sprawy wewnętrzne
Antoni Mazanowski	O wartości historycznej poematu: <i>Droga do Szwecyjy Namożniejszego w północnych krainach Pana, Zygmunta III, polskiego i szwedzkiego Króla, odprawiona w roku 1594</i>
Teodor Nacher	Ocena krytyczna opisu buntu gdańskiego 1576/1577 u [Reinholda] Heidensteina i [Marcina] Bielskiego
Henryk Sawczyński	Rozwój polskiej historiografii w czasach Jana Kazimierza Kiedy został napisany i wydany pamiętnik Jana Stefana Wydźgi
Rok akademicki, liczba studentów: 1882/83, sem. zimowy (14 studentów), sem. letni (17 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Oswald Balzer	Rok 1683 Tadeusz Korzon, <i>Wewnętrzne dzieje Polski</i>
<i>Prace pisemne</i>	
Eugeniusz Barewicz	Rozwój dziejopisarstwa polskiego od najdawniejszych czasów do Jana Długosza (wyłącznie)
Bazyli Bilecki	Rzymski katolicyzm na Rusi za czasów Władysława Jagiełły
Ferdynand Bostel	Przeniesienie lenna pruskiego na elektorów brandenburskich
Wiktor Czermak	Spór o genezę społeczeństwa polskiego
Stefan Fränkel	Pokój kaliski z 1343 r.
Aleksander Lisiewicz	Pokój toruński z [19 X] 1466 r. [rozbior krytyczny]
Michał Lityński	Poselstwa cesarza Maksymiliana II na sejm unii lubelskiej r. 1569
Antoni Mazanowski	Pamiętniki Janczara jako źródło do historii Polski [Kronika Turecka zwana <i>Pamiętniki Janczara przed 1500 rokiem napisane</i> , dzieło w języku polskim autorstwa Serba Konstantego Mihajłowicia z Ostrowicy]

Jan Matijów	Galicja pod rządem węgierskim
Teodor Nacher	Bitwa pod Byczyną 24 I 1588
Leon Szydłowski	Rozwój rocznikarstwa polskiego
Tadeusz Węclewski	[Jan] Długosz i Grzegorz z Sanoka – współczesne badania
Seweryn Zarzycki	Rozbiór krytyczny kroniki Joachima Jerlicza [Joachim Jerlicz, <i>Latopisiec albo kroniczka różnych spraw i dziejów dawnych i terażniejszych czasów, z wieku i życia mego na tym padole [...] 1620–1673</i> , Warszawa 1853, t. 1–2]
Rok akademicki, liczba studentów: 1883/1884, sem. zimowy (21 studentów), sem. letni (18 studentów)	
<i>Wykład</i>	
Jan Matijów	Wojny perskie
<i>Prace pisemne</i>	
Ferdynand Bostel	Zakazana Kronika [Polska] [Macieja] Miechowity
Wiktor Czermak	Zdobycie wyspy Alsen 14 XII 1658 r. Sprawozdanie z pierwszego tomu dzieła x. Juliana Bukowskiego pt. „Dzieje reformacji w Polsce” [<i>Dzieje reformacji w Polsce od wejścia jej do Polski aż do jej upadku</i> , t. 1: <i>Początki i terytorialne rozprzestrzenienie się reformacji</i> , Kraków 1883]
L[eon]Dziubiński	Krytyczny rozbiór epizodu Bitwy pod Warszawą z 29 VII 1656 r.
Kazimierz Howiński	Starostowie ruscy w latach 1340–1506
H[ieronim] Koeller	Charakterystyka [Marcina] Matuszewicza
Z[ygmunt] Lisiewicz	Rozwój wydawnictw dyplomatariszy w Polsce
Jan Matijów	Arpadowie na tronie halickim
Antoni Mazanowski	Początki działalności Kalwinów i Antytrynitarzy w Polsce
Karol Nacher	Biografia Stanisława Żółkiewskiego
L[eon] Nawrocki	Komu przypisywać należy autorstwo dzieła pt. „Conciones in maximo totius regni Poloniae convent”, 1537?
Henryk Sawczyński	Pacta w Sztumskiej Wsi w 1635 r.
E[dward] Schirmer	Rozwój polskiej historiografii w latach 1450–1572
Leon Szydłowski	Św. Otto, biskup bamberski
Tadeusz Węclewski	Grzegorz z Sanoka jako arcybiskup lwowski (1451–1477)
Stanisław Zarzycki	Rozbiór krytyczny kroniki Joachima Jerlicza, część II
K. Żółkiewski	Rozwój polskiej historiografii w latach 1572–1586
Rok akademicki, liczba studentów: 1884/1885, sem. zimowy (13 studentów), sem. letni (15 studentów)	
<i>Wykłady:</i>	
Hieronim Koeller	O wojnie peloponeskiej
Edward Schirmer	O pochodzeniu i wykształceniu trybunów ludowych w Rzymie
Leon Szydłowski	O drugiej wojnie punickiej
<i>Prace pisemne</i>	
Piotr Bienkowski	Opuscula Chrostophori Varsevicii [Varsevicius] ([Krzysztof Warszewicki] Christophori Varsevicii opuscula inedita ad illustres viros epistolae, caeteraque documenta, vitam ac res gestas ipsius illustrantia, una cum indice ejusdem auctoris operum, quae hucusque in lucem prodierunt / collecta ac edita a Theodoro Wierzbowski)

Ferdynand Bostel	Rady Filipa Kallimacha
Leon Dziubiński	Bitwa pod Pilawcami 1648 w świetle źródeł
Wiktor Czermak	Proces Jerzego [Sebastiana] Lubomirskiego w 1664 r. Wartość historyczna pamiętników Filipa Dupont [<i>Mémoires de Philippe de Comynes, par Mlle Dupont</i>]
Stefan Fränkel	Treść i znaczenie Monumentum Ostrorogianum [Jan Ostroróg, Monumentum pro reipublicae ordinatione congestum. Memoriał w sprawie uporządkowania Rzeczypospolitej]
Hieronim Koeller	Polityka Jana Łaskiego w sprawie pruskiej
Zygmunt Lisiewicz	Krytyczna ocena pamiętnika generała Patricka Gordona, cz. I: 1655–1658 Wartość historyczna <i>Antiquissimi libri iudiciales [terrae Cracoviensis]</i> Czy Kazimierz Wielki w 1356 wydał w Sandomierzu dokument dla Lwowa (prawda czy fałsz) Wartość historyczna <i>Inscriptiones clenodiales [Inscriptiones clenodiales ex libris iudicialibus Palatinatus Cracoviensis]</i> , wyd. B. Ulanowski, <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i> , t. VII, z. 3, Kraków 1885]
Władysław Margasz	O urządzeniu sądów wyższych prawa niemieckiego w Polsce Sądownictwo niemieckie na Rusi Czerwonej
Tadeusz Michalczewski	Badanie krytyczne na temat czasu sporządzenia Monumentum Ostrorogianum [Jan Ostroróg, Monumentum pro reipublicae ordinatione congestum. Memoriał w sprawie uporządkowania Rzeczypospolitej]
Henryk Sawczyński	Edycja i wartość historyczna <i>Lettres papiers et instructions diplomatiques du cardinal deRichelieu [Lettres, instructions diplomatiques et papiers d'état du cardinal deRichelieu, recueillis et publiés per M. Avenel, t. 6: 1638–1642, Paris 1867]</i>
Edward Schirmer	Ocena krytyczna Kroniki Stanisława Chwalczewskiego [<i>Kronika polska Stanisława Chwalczewskiego, starosty kobryńskiego, dziedzica raskowskiego, pisana 1549 roku</i> , t. 1, Warszawa 1829]
Leon Szydłowski	Thietmar z Merseburga (biografia)
Antoni Świątkiewicz	Laudum, guerra i humiliatio w wiekach średnich Upadek Bolesława Śmiałego
Rok akademicki, liczba studentów: 1885/1886, sem. zimowy (19 studentów), sem. letni (18 studentów)	
<i>Wykład</i>	
Antoni Borzemski	Pierwsza wyprawa krzyżowa
<i>Prace pisenne</i>	
Adam Bieńkowski	Opublikowana niedawno piąta część Historii Polski Jakuba Caro [Geschichte Polens von Dr. Jacob Caro V Zeit I Häfte 1455–1480, Lipsk 1886]
Antoni Borzemski	Krytyczna ocena kroniki [Macieja] Miechowity. Część I: od początku do 1480 r. [Chronica Polonorum]
Ferdynand Bostel	Nieznana konstytucja sejmowa z r. 1501 Elekcja Aleksandra [Jagiellończyka] na króla Polski w 1501 r.

Leopold Caro	Spór dotyczący rzekomo wydanego przez cesarza Karola V pisma [monitu] do wielkiego mistrza zakonu niemieckiego
Wiktor Czermak	Rosyjsko-polska kampania wojenna w 1660 r.
Stefan Fränkel	Piotr Parcewicz dyplomata i patriota bułgarski
Hieronim Kalitowski	Sobór w Bazylei a Polska
Edward Kulczycki	Hugo Kołłątaj i jego pomocnicy [Kuznica Kołłątajowska]
Zygmunt Lisiewicz	Język urzędowy sądów i administracji na Rusi Czerwonej w latach 1340–1572
Marian Malewski	Sytuacja gospodarcza Polski w latach 1764–1794
Władysław Margasz	Początki jurysdykcji starościńskiej w Polsce
	Rozwój prawa niemieckiego na Rusi
Karol Nittmann	Przegląd zbiorów źródeł wydanych przez Komisję Historyczną Akademii Umiejętności w Krakowie
Jan Pryjma	Rozwój edycji źródłowych w Polsce
Henryk Sawczyński	Charakterystyka Krzysztofa Radziwiłła, Lwa Sapiehy i Jana Zamojskiego na podstawie ich ostatniej korespondencji publicznej
Edward Schirmer	Jan Herburt i jego kronika [Chronica, sive Historiae Polonicae... descriptio, 1571]
Antoni Świątkiewicz	Uderzenie mieczem w Złotą Bramę w Kijowie (badania krytyczne)
Tadeusz Zorgier	Wielkopolska w XVI w. w świetle publikacji źródłowych [Adolfa] Pawińskiego
Rok akademicki, liczba studentów: 1886/1887, sem. zimowy (20 studentów), sem. letni (19 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Adam Bieńkowski	Druga wojna punicka
Karol Nittmann	Tyberiusz Grakchus
Edward Schirmer	Pizystratydzi
<i>Prace pisemne</i>	
Ferdynand Bostel	[Stanisław] Górski czy [Stanisław] Orzechowski? Studium krytyczne
Ernest Breiter	Geneza Kroniki Jana z Czarnkowa
	Rozwój polskiej literatury kronikarskiej
Wiktor Czermak	Raporty francuskiej dyplomacji o Szwecji w XVII w. na podstawie ostatnio wydanych źródeł
Adam Ernst	Jan z Komorowa i jego Kronika – najnowsza edycja. [Jan z Komorowa, <i>Kronika Zakonu Braci Mniejszych Obserwantów (1209–1536)</i>]
Kazimierz Górzycycki	W jakim zakresie Jan z Komorowa wykorzystał [Kronikę] Giordano da Giano?
	Przyłączenie Rusi Czerwonej do Polski przez Kazimierza Wielkiego
Władysław Margasz	Znaczenie kolonizacji niemieckiej w Polsce i na Rusi w średniowieczu
Grzegorz Motal	Rozwój polskiej annalistyki
Karol Nittmann	Bitwa pod Warszawą w lipcu 1656 r.
Emil Popiel	O wydawnictwie aktów grodzkich i ziemskich
Antoni Świątkiewicz	Kampania rosyjska Władysława IV w latach 1633–1634
Edward Schirmer	Jan Herburt i jego Kronika [<i>Chronica sive Historiae Polonicae compendiosa... descriptio</i> , Bazylea 1571]

Władysław Stesłowicz	Porównanie kroniki Jana z Komorowa z kroniką [Gala] Anonima
Grzegorz Węlyczko	Rozwój ruskiej annalistyki do XVI wieku
Tadeusz Zorgier	Charakterystyka prymasa [Jakuba] Uchańskiego w świetle ostatnich edycji źródłowych
Włodzimierz Zygałłowicz	Czy i w jakim stopniu Łukasz Wadding korzystał z kroniki Jana z Komorowa?
Rok akademicki, liczba studentów: 1887/1888, sem. zimowy (16 studentów), sem. letni (15 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Antoni Borzemski	Pierwsza wojna punicka
Ernest Breiter	Ludwik I Wielki na Węgrzech
Tadeusz Drewnicki	Żywot Piotra Kmity i wojna kokosza
Kazimierz Górzycki	Cesarz Karol V
	Cesarz Otto III
	Upadek wschodniego cesarstwa
Karol Nittmann	Perykles i jego czas
Tadeusz Troskoleński	Początki reformacji w Niemczech
<i>Prace pisemne</i>	
Antoni Borzemski	Krytyczna ocena drugiej połowy Kroniki Miechowity (1480–1506)
Ernest Breiter	Władysław Opolczyk, studium biograficzne do 1379 r.
Kazimierz Górzycki	Przyłączenie Rusi Czerwonej do Polski przez Kazimierza Wielkiego
Zygmunt Lisiewicz	Zabójstwo kleryka w ustawodawstwie kościelnym w Polsce
Władysław Margasz	Sądownictwo na Rusi Czerwonej przed 1435 r.
	[Fredrik Ferdinand] Carlson, Historia Szwecji, t. VI. Nowe i ważne ustalenia
	XII tom aktów grodzkich i ziemskich jako ważne źródło historyczne
Karol Nittmann	Udział Polski w bitwie pod Białą Górą 8 listopada 1620 r.
Tadeusz Troskoleński	Wiadomości o Jakubie Uchańskim, arcybiskupie gnieźnieńskim
Rok akademicki, liczba studentów: 1888/1889, sem. zimowy (16 studentów), sem. letni (15 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Kazimierz Górzycki	Upadek cesarstwa zachodniego
Karol Nittmann	Pierwsza wyprawa krzyżowa
	Reformy Solona
<i>Prace pisemne</i>	
Antoni Borzemski	Spór o Pokucie za panowania Aleksandra [Jagiellończyka]
Wojciech Dąbrowski	Rozwój wydawnictw źródłowych w Polsce
Aleksander Doliński	Korespondencja i inne źródła z lat młodości Stanisława Hozjusza
	Spór Zygmunta I z papieżem Adrianem VI o obsadzenie biskupstwa płockiego po Erazmie Ciołku (1522–1523)
Joachim S. Fraenkel	Literatura dotycząca historii Żydów w Polsce
Kazimierz Górzycki	Kiejstut i Jagiełło
	Zajęcie Rusi Czerwonej przez Kazimierza Wielkiego
Bronisław Gubrynowicz	Rozwój literatury kronikarskiej do czasów Janka z Czarnkowa

Maksymilian Gumpłowicz	Pochodzenie szlachty w Polsce
Eugeniusz Lewicki	Najnowsze badania na temat hiszpańskiej kampanii z lat 1808–1812
Zygmunt Lisiewicz	Wprowadzenie nowego kalendarza we Lwowie [od r. 1582]
Tadeusz Sternal	Nieznany autor historii Augusta II Oblężenie Kamieńca – literatura a rzeczywistość
Antoni Świątkiewicz	Kampania rosyjska Władysława IV w latach 1633–1634, cz. I Kampania rosyjska Władysława IV w latach 1633–1634, cz. II
Tadeusz Troskoleński	Jakub Uchański jako biskup kujawski (1557–1562)
Maksymilian Zetterbaum	Nowe obszary badań historii Słowian 1732 Rozwój polskiej historiografii od śmierci [Jana] Długosza
Rok akademicki, liczba studentów: 1889/1890, sem. zimowy (20 studentów), sem. letni (20 studentów)	
<i>Wykłady</i>	
Adam Bieńkowski	Druża wojna punicka
<i>Prace pisemne</i>	
Aleksander Czołowski	Bitwa pod Obertynem w 1531 r. Początki Mołdawii [i wyprawa Kazimierza Wielkiego w 1359 r., KH 1890]
Aleksander Dziama	Rozwój wydawnictw źródłowych w Polsce
Joachim S. Fraenkel	Żydzi w Polsce u schyłku XIV stulecia
Kazimierz Górzycycki	O pierszeństwie urzędu kasztelana krakowskiego nad wojewodą krakowskim
Bronisław Gubrynowicz	Sprawa [Zygmunta] Ungura 1715–1740 [sprawozdanie z książki Aleksandra Kraushara, Kraków 1890]
Stanisław Hierzyka	Kształtowanie się polskiej szlachty
Karol Irzykowski	Młodzieńcze lata Jana Sobieskiego
Józef Mikulski	Rozwój polskich kronik przed [Janem] Długoszem
Felician Raciborski	Charakterystyka księcia Karola Radziwiłła w świetle jego korespondencji
Wilhelm Rolny	Kardynał [Stanisław] Hozjusz
Tadeusz Sternal	O autorze anonimowego pamiętnika z roku 1646/1647
Mieczysław Szeliga	O historycznej wartości dwutomowego dzieła o starożytnym (starym) Lwowie [W. Łoziński, <i>Lwów starożytny. Kartki z historii sztuki i obyczajów</i> , t. I: <i>Złotnictwo lwowskie w dawnych wiekach 1384–1640</i> , Lwów 1889 i t. II: <i>Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie w XVI i XVII wieku</i> , Lwów 1890]
Paweł Wenzl	Charakterystyka Marcina Matuszewicza
Maksymilian Zetterbaum	Ocena historii Polski przedstawiana przez [Wojciecha] Bogusławskiego
Rok akademicki, liczba studentów: 1890/1891, sem. zimowy (27 studentów) ²	
Brak danych ⁹	Brak danych ⁹

Źródło: ДАЛО, Ф. 26: Львовский Королевский Университет им. Франца I (1850–1918), оп. 12: Ректорат 1850–1899, спр. 466: Переписка с Министерством вероисповеданий и просвещения и Наместничеством во Львове об ассигновании средств на ведение исто-

рических семинаров, отчёты об их работе и другие материалы по этим вопросам; 21 июля 1872 – 6 декабря 1909, k. 6–7 (sprawozdanie z 21 VII 1872); k. 5 (sprawozdanie, b.d. [z lipca 1873]); k. 16 17 (sprawozdanie z 22 VII 1874); k. 23 (sprawozdanie z 23 marca 1875); k. 28, 31 (sprawozdanie z 26 lipca 1876 i z kwietnia 1876); k. 32–33 (sprawozdanie, b.d. [z lipca 1877]); k. 39–40 (sprawozdanie z 25 lipca 1878); k. 49 (sprawozdanie z 20 lipca 1879); k. 53–54 (sprawozdanie z 27 lipca 1880); k. 56 (sprawozdanie z 24 lipca 1881); k. 65 (sprawozdane z 28 lipca 1882); k. 67 (sprawozdanie 20 lipca 1883); k. 69 (sprawozdanie z 28 lipca 1884); k. 74–75 (sprawozdanie z 20 lipca 1885); k. 80–81 (sprawozdanie z 24 lipca 1886); k. 85, 87 (sprawozdanie z 28 marca 1887 i z 24 lipca 1887); k. 89–93 (sprawozdanie z 24 lipca 1888); k. 100 (sprawozdanie z 25 lipca 1889); k. 103–104 (sprawozdanie z 27 VII 1890); k. 111 (sprawozdanie z 20 marca 1891).

¹ W roku ak. 1870/1871 Ksawery Liske wymienił wszystkich członków seminarium, zarówno tych, którzy oddali prace pisemne, jak i tych, którzy nie przygotowali żadnych prac.

² W roku ak. 1873/1874 Liske wymienił w sprawozdaniu trzech absolwentów Uniwersytetu Lwowskiego, którzy uczyli w szkole jako suplenci gimnazjalni i jednocześnie uczyli w jego seminarium.

³ W semestrze zimowym r. ak. 1873/1874 wszyscy uczestnicy seminarium przedłożyli prace na ten sam temat.

⁴ W zbiorze brakuje sprawozdania rocznego za r. ak. 1874/1875, dostępne jest tylko skrócone sprawozdanie za semestr zimowy z 23 marca 1875.

⁵ W sprawozdaniu znajduje się informacja, że w semestrze zimowym r. ak. 1874/1875 odbył się jeden wykład, ale nie podano tematu i nazwiska studenta.

⁶ W sprawozdaniu znajduje się informacja, że w semestrze zimowym r. ak. 1874/1875 oddano siedem prac pisemnych, nie podano jednak tematów i nazwisk autorów; wymieniono tylko sześć osób rekomendowanych do stypendium.

⁷ W sprawozdaniu z r. ak. 1881/1882 brakuje danych na temat liczby seminarzystów. Informacje te podano na podstawie S. Starzyńskiego, *Historia Uniwersytetu Lwowskiego*, cz. 2, Lwów 1894, s. 382.

⁸ W sprawozdaniu za rok ak. 1881/1882 znajduje się informacja, że odbył się jeden wykład, ale nie podano tematu i nazwiska studenta.

⁹ Ksawery Liske prowadził seminarium w pierwszym semestrze r. ak. 1890/91 niemal do dnia swej śmierci (zmarł 27 II 1891 r.) Sprawozdanie z działalności seminarium przygotował Tadeusz Wojciechowski, było ono jednak ogólne, bez wyszczególnionych nazwisk studentów i tematów prac.

Ksawery Liske's seminar on world history. List of students and seminar works

Summary

This article presents unknown so far information on the seminar on world history conducted by Ksawery Liske, professor of the Lvov University, in years 1871/1872-1891. On the basis of reports from the scientific-didactic activity of the seminar, written annually according to the

requirements of the Ministry of Religion and Public Enlightenment and sent to Vienna, the inventory of students as well as the titles of lectures and written works prepared under the supervision of Professor has been made. The source basis for this elaboration are the documents stored in the District Archives in Lvov. On their basis a list of 126 seminarists actively participating in classes (until now only 26 people were known), topics of 43 lectures and titles of 286 credit works written under the supervision of K. Liske have been made.

Key words: Ksawery Liske, seminar, world history, inventory of students, topics of works